
КОРОТКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

УДК 616. 13
ББК 510.3

Оксана Ільків,
Василь Матвіїв

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

У статті показано роль інформаційної культури у професійній підготовці фахівців фізичної культури і спорту у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: інноваційний підхід, інформаційна культура, інформаційні технології, фахівці.

In the article the role of informative culture is rotined in professional preparation specialists of physical culture and sport in higher educational establishments.

Key words: innovative approach, informative culture, informations technologies, specialists.

Постановка проблеми та результатів останніх досліджень. Проблема підготовки компетентних фахівців у вищих навчальних закладах фізичної культури має важливе економічне й соціальне значення. Кардинальні зміни, які сьогодні відбуваються в освіті України, зумовлюють необхідність нового підходу до кадрового забезпечення. Підготовка фахівців фізичної культури і спорту потребує саме інноваційних педагогічних умов навчальної діяльності.

Інноваційний підхід до всіх складових педагогічного процесу навчального закладу: аудиторної роботи, діяльності академгрупи та різних видів позанавчальної роботи – повинен сформувати новаторський, інноваційний потенціал у кожного випускника за умови тісного взаємозв'язку змісту професійної підготовки з досягненнями сучасної науки про людину, її здоров'я, шляхи його підтримання, зміцнення й відновлення, у тому числі за допомогою рухової активності, фізичних і спортивних вправ, спорту, що, у свою чергу, стане гарантією успішного розв'язання на державному, регіональному та місцевому рівнях надзвичайно складних проблем, пов'язаних зі здоров'ям дітей і молоді, профілактикою захворювань, упровадженням здорового способу життя та сучасних форм спортивно-оздоровчої роботи. Цього не можна досягнути без переорієнтації навчального процесу на опанування студентами здоров'язберігаючих технологій та широкого використання сучасних інформаційних технологій.

Інформаційні технології – сукупність методів та засобів збору, організації, обробки та передачі даних за допомогою комп'ютерних мереж. Інформаційні технології в освіті – це інструмент накопичення й обробки інформації для отримання знань у предметній галузі [5].

Фахівцю будь-якої галузі сьогодні необхідні інформаційна культура та досвід практичного використання персональних комп'ютерів. Для майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту інформаційні технології відкривають доступ до інформації про досягнення в різних видах спорту у світі, про сучасні дослідження впливу на організм фізичних навантажень із позицій фізіології, біохімії, біомеханіки, теорії й методики спортивного тренування, спортивно-оздоровчої роботи, фітнесу, тобто дають абсолютно нові можливості для отримання професійних знань, умінь та творчого використання новітнього досвіду в процесі засвоєння навчальних дисциплін та підготовки до майбутньої професійної діяльності [2; 8].

Мета роботи – формування інформаційної культури в майбутніх фахівців фізичного виховання, спорту і здоров'я людини.

Методи дослідження. З метою реалізації поставленої мети нами використано анкетування, опитування, тестування студентів 1 і 5 курсів Львівського університету фізичної культури (120 осіб).

Результати дослідження. Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення – це галузь науки, спрямована на дослідження ролі і місця фізичного виховання в житті людини та суспільства. Одним з основних напрямків політики в галузі освіти з фізичної культури є організація та розвиток системи наукового забезпечення галузі, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів [7].

Для удосконалення підготовки кадрів велике значення має покращення форм і методів навчання, удосконалення якості програм і посібників, осучаснення навчально-матеріальної бази навчальних закладів, забезпечення наукової організації всієї педагогічної праці, технічне оснащення навчального процесу, зокрема персональними комп'ютерами.

Рівень інформаційної культури сучасної людини визначається багатьма критеріями: його вмінням формулювати свою потребу в інформації, знанням загальнодоступних джерел інформації та вмінням користуватися ними, ефективно шукати, оцінювати, використовувати інформацію й створювати якісно нову. Тому формування інформаційної культури майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту повинно знайти свою реалізацію в навчальних планах спеціальностей, у робочих програмах із фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін, у плануванні контролю за самостійною роботою студентів, при виконанні ними курсових і кваліфікаційних робіт.

Необхідність поліпшення якості та ефективності засвоєння студентами основ сучасних інформаційних технологій зумовила введення у вузах фізичної культури нових курсів – “Інформатика та комп'ютерна техніка”, “Інформаційні технології”. Основною метою викладання цих дисциплін є формування в майбутніх фахівців фізичної культури та спорту сучасного рівня технологічно-інформаційної та комп'ютерної культури, набуття ними практичних навичок роботи із сучасними комп'ютерними програмами, в тому числі прикладними.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання цих дисциплін, є засвоєння студентами систематизованих знань з інформаційних і комп'ютерних технологій та комунікаційних мереж і формування в них умінь:

- використовувати сучасні засоби персональної комп'ютерної техніки, комп'ютерних мереж;
- працювати на персональному комп'ютері з найбільш поширеними пакетами прикладного програмного забезпечення;
- працювати з мережевими прикладними програмами;
- застосовувати новітні інформаційні та телекомунікаційні технології в освіті та спортивно-адміністративній діяльності.

Зміст і методи викладання дисциплін спрямовані на усвідомлення й засвоєння особливостей використання сучасних комп'ютерних технологій у галузі фізичної культури.

Вивчення рівня інформаційної культури у студентів фізичного виховання і спорту підтвердило дослідження ряду авторів, які вивчали цю проблему. Нами було виявлено основні недоліки у знаннях і практичних вміннях щодо володіння інформаційною технікою майбутніми фахівцями. До них, зокрема, відноситься недостатній рівень:

- використання сучасних інформаційних технологій при вивченні дисциплін навчального плану;
- інформаційної культури викладачів;
- програмного забезпечення за спеціальностями;
- оснащеності комп'ютерною технікою навчальних закладів освіти;

- готовності студентів до використання сучасних інформаційних технологій.

Аналіз сформованості рівня інформаційної культури студентів показав, що сьогодні зростає інтерес до опанування інформаційними технологіями, а також зростає потреба щодо використання комп'ютерної техніки в навчальній і науково-дослідній діяльності. Разом із тим рівень інформаційної культури не відповідає сучасним потребам професійної діяльності в галузі фізичної культури. Аналіз результатів опитування свідчить про те, що тільки 20,0% студентів мають персональні комп'ютери, 58,0% – знають будову і принцип роботи, 56,0% – уміють користуватися операційними системами, 65,0% – користуються сервісними програмами, 92,0% – текстовими редакторами, 61,0% – оперують електронними таблицями, 28,0% – працюють із системами управління бази даних, 82,0% – користуються глобальною мережею Internet, 82% – пакетами прикладних програм зі спеціальності, 67,0% – довідково-інформаційною системою, 61,0% – використовують ПК як технічний засіб навчання.

Окрім того, проведені дослідження свідчать про недостатній рівень інформаційної культури не тільки студентів, але й викладачів. Майбутні фахівці фізичної культури не завжди можуть одержати належну інформацію щодо використання глобальних і локальних комп'ютерних мереж.

Зазначений вище стан інформаційної культури вимагає вдосконалення науково-методичних засад підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту до використання інформаційних технологій у своїй професійній діяльності.

Для її розв'язання у вищих закладах освіти з фізичного виховання і спорту інформаційні комп'ютерні технології дедалі ширше використовуються на різних етапах процесу професійної підготовки.

Забезпечення студентів засобами інформаційних комп'ютерних технологій передбачає відповідне програмне й апаратне забезпечення комп'ютерних класів. У зв'язку із цим вивчається питання структури програмного забезпечення та компонентів апаратного забезпечення сучасних комп'ютерів, аналізуються існуючі операційні системи, висвітлюються основні принципи роботи в середовищі Windows XP та Windows Vista. Проте основна увага скеровується на опанування прикладними програмами Microsoft Office-2003: Word, Excel, Access, Norton Commander, PowerPoint, Internet, Deriive та особливості їх застосування в майбутній професійній діяльності [6].

Формування інформаційної культури фахівця фізичного виховання неможливе без обґрунтування необхідності застосування нових методів і методик викладання основ інформатики та обчислювальної техніки. Підготовка таких фахівців має свої особливості й закономірності й передбачає застосування інформаційних технологій при викладанні кожної навчальної дисципліни та при аналізі результатів емпіричних досліджень під час виконання курсових, кваліфікаційних, дипломних і магістерських робіт.

Практика підготовки майбутніх спеціалістів свідчить, що слід окреслити комплекс дисциплін, які засобами та методами інформаційних технологій формують знання, уміння й навички професійної діяльності майбутнього фахівця.

Основними формами розвитку інформаційної культури студентів є використання комп'ютерних технологій у навчально-тренувальному процесі з ілюстративними, анімаційними та відеоматеріалами, застосуванням презентацій під час навчання, інтерактивних підручників та курсів лекцій, мережі Інтернет, спеціалізованих комп'ютерних програм [8].

У контексті вищесказаного розроблені та впроваджені в навчальний процес інтерактивні комп'ютерні системи з кульової стрільби, гімнастики, лижного спорту, фізіології, математичної статистики, спортивної метрології, біомеханіки, східних единоборств та інших спортивно-педагогічних дисциплін.

Сучасні інформаційні технології знайшли своє застосування при плануванні та контролі фізичної підготовки, рухової активності та психофізичного стану студентів засобами комп'ютерних технологій. Водночас інформаційні технології застосовуються для розвитку професійного мислення студентів (комп'ютерне моделювання фізичних і спортивних вправ, створення вікових моделей фізичної підготовленості [4].

Висновок

Готовність до професійної діяльності в галузі фізичної культури і спорту передбачає належний рівень сформованості інформаційної культури. Знання і вміння, отримані при вивченні дисциплін “Інформатика та комп'ютерна техніка”, “Інформаційні технології”, повинні стати відправною точкою для використання сучасних інформаційних технологій під час вивчення фундаментальних, професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін у процесі аудиторної та самостійної роботи студентів.

1. Блистів Т. Формування змісту підготовки кадрів для сфери туризму у ВНЗ фізкультурного профілю / Т. Блистів // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. – Л. : [б. в.], 2003. – Вип. 7. – Т. 1. – С. 153–156.
2. Бубнов В. Формування інформаційної культури майбутніх фахівців фізичного виховання, спорту та рекреації / В. Бубнов // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць в галузі фізичної культури та спорту : у 4 т. – Львів : Українські технології, 2004. – Вип. 8. – Т. 4. – С. 43–46.
3. Булах І. Є. Комп'ютерна діагностика навчальної успішності / І. Є. Булах. – К. : ЦМК МОЗ України, УДМУ. – 1995. – 221 с.
4. Виноградов П. А. Спорт в мире информации / П. А. Виноградов, В. А. Савин // Теор. и практ. физ. культ. – 1997. – № 11 – С. 59–62.
5. Глинський Я. М. Практикум з інформатики : навч. посіб. / Я. М. Глинський. – Львів : Деол, 1998. – 168 с.
6. Гуляев В. Г. Новые информационные технологии в туризме / В. Г. Гуляев. – М. : ПРИОР, 1998. – 144 с.
7. Державна програма розвитку туризму на 2002–2010 роки // Правове регулювання туристичної діяльності в Україні : зб. нормативно-правових актів / за заг. ред. проф. В. К. Федорченка. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 640 с.
8. Максименко А. Інформаційні технології і теоретико-ймовірнісні основи наукових досліджень у галузі фізичної культури і спорту / А. Максименко, В. Ашанін // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць в галузі фізичної культури та спорту : у 4 т. – Львів : Українські технології, 2004. – Вип. 8. – Т. 4. – С. 227–229.

УДК 796.015.132:796.56.001.57
ББК 75.8

*Михайло Линець, Христина Хіменес,
Ірина Войтович*

МОДЕЛЮВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ У СПОРТИВНОМУ ОРІЄНТУВАННІ

У статті визначено місце фізичної підготовленості як одного з лімітуючих чинників досягнення високих результатів у спортивному орієнтуванні, а також розкрито важливість розробки моделей фізичної підготовленості орієнтувальників різної спортивної кваліфікації.

Ключові слова: *спортивне орієнтування, спортсмен-орієнтувальник, фізична підготовка, фізична підготовленість, моделювання, моделі фізичної підготовленості.*

In article the place of physical readiness as one of limiting factors to achievement of high results in sports orienteering is certain, and also opened the importance of development of models of physical readiness of orienteers different sports qualification.

Key words: *sport orienteering, orienteer, physical preparation, physical readiness, simulate, models of physical readiness.*

Постановка проблеми та аналіз результатів останніх досліджень. Спортивне орієнтування є видом спорту, в якому учасник змагається за допомогою спортивної